

קוד אוניברסיטאי של הקורס -

דילמות רפואיות-הלכתיות אודות תחילת החיים ואודות סופם

Medical and Halachic Dilemmas Concerning the Beginning and the Termination of Life

שנת לימודים: תשע"ה

שם מרכז הקורס – הרב פרופ' יגאל שפרן

שמות המורים המלמדים בקורס- הרב פרופ' יגאל שפרן ומרצים אורחים

4. תכנים (משפט כללי המעביר את המסרים המרכזיים של הקורס).

טכניקות ההפריה המודרניות ותכנון המשפחה מעמיד את הרופא בפני הצורך לרכוש ידע ומיומנות מה קביל בחברה הדתית ומה מהווה טאבו לה. גם בקצה השני של החיים – המוות המתקרב והחולה הסופני - מתעוררות דילמות קשות אודות היחס לסבל, לכאב נפשי ופיזי, לקדושת החיים ולמוות במרשם רופא. הקורס מקנה כלים להתמודדות עם סוגיות אלו.

5. מיומנויות:

בוגר הקורס יוכל להציע טיפול רפואי מיטבי למטופלים מקרב החברה שומרת המסורת בתחומי ההפריות מחד והחולה הסופני מאידך. הוא יכיר את הדילמות המודרניות בתחום הרפואה – הלכה ויגבש יכולת לסייע בפיתוח הליכים רפואיים בהלימה תרבותית באוכלוסיות מגוונות אם אלו הזקוקים להפריות ואם אלו הנזקקים לטיפול בחולה הסופני.

6. היקף הקורס

מספר כולל של שעות- 28

פירוט מספר שעות שבועיות ומשך התקופה (סמסטרים) - 2 ש"ש לאורך סמסטר אחד.

7. מבנה הקורס (פירוט הכותרות ומספר שעות כפי שמתוכנן לכל אחד מהמרכיבים להלן)

הרצאות – 14 הרצאות

8. מטרות הקורס כחטיבה אחת ומטרות כל אחד מהרכיבים:

1. הסטודנט יפתח מיומנות על מנת לשמש כרופא העוסק בשאלות של זוגיות ופוריות בקהילייה המסורתית לגוניה.

2. הסטודנט ירכוש ידע ויכולת יישום ביחס לתכנון המשפחה והדילמות ההלכתיות הקשורות בכך.

3. הסטודנט יפתח כישורים להצעת טכניקות הפריה שונות למטופליו בהתאם להלכה.

4. הסטודנט ירכוש ידע שיידרש לו כרופא בנושאי גניקולוגיה בחברה שומרת המסורת.
5. הסטודנט ירכוש כלים על מנת לעסוק במחקר בתחום ההנדסה הגנטית מהזווית המוסריות-הלכתיות.
6. הסטודנט ילמד על נושא הסבל, כאב פיזי ופסיכולוגי ובקשת מוות בעידן התחלואה המודרני.
7. הסטודנט יכיר את הגישות הסותרות בנושא החולה הסופני: קדושת החיים אל מול איכות החיים, זכות המטופל על גופו.
8. הסטודנטים ילוו רופאים בהתמודדות עם שאלות הקשורות בקבלת החלטות בסוף החיים..
9. סטודנטים ידונו ויעסוק בדילמות הקשורות להזדקנות, מפגשים בין ההורה הזקן וצאצאיו במונחים של היבטים פסיכולוגיים רפואיים ויהודיים.

9. רשימת הנושאים:

1. היחס כלפי ההזרעה המלאכותית וההפריה החוץ גופית, הפונדקאות, תרומת הביציות והתמורות בהגדרת ההורות בעידן המודרני.
2. סקירה של הקונפליקט בין אוטונומיה ופטרנליזם ביחס לחולה סופני, מהפוקרטס ועד לשאלה ההלכתית האם לאדם יש בעלות על גופו.
3. סוגיית הכאב של החולה הסופני ברפואה המודרנית: התמודדויות רבי יהודה הנשיא, רבי עקיבא ועוד עם ייסורים כמוסר השכל הלכתי.
4. סבל וסגפנות כאידאל דתי בדתות שונות. היבטים רפואיים ומוסריים.
5. היחס לזוגיות בהלכה היהודית. מחלוקת רמב"ם רמב"ן ביחס למיניות; מצוות העונה והפריה והרבייה כסוגיות רפואיות וטיפוליות.
6. הימנעות מהמתת חסד פסיבית ועמדות הלכתיות שונות. טיפול נשימתי וטיפול תומך. השימוש במורפיום והשלכות מוסריות.
7. התמודדות המשפחה עם מצוקתו של יקירם שסובל - שיטות להתמודדות ופיתוח סובלנות כלפי דעות מנוגדות.
8. "מוות במרשם רופא" - מצבי קבלת החלטות בפועל. שיטות לפתרון מחלוקות בין רופאים ובין רבנים.
9. "חוק החולה הנוטה למות" והשלכותיו ההלכתיות והפרקטיות רפואיות.
10. הטיפול בחולה הסופני בדתות השונות (מוסלמי, נוצרי, וכו') בבתי החולים בישראל.
11. תכנון המשפחה מבחינה הלכתית; אמצעי המניעה וריבוי הילודה.
12. ההנדסה הגנטית והשיבוט הגנטי מהזווית ההלכתית.
13. מעמדם של הקשישים בתרבויות שונות. חובות ילדים כלפי הוריהם. מי מממן את הטיפול או את האשפוז במוסד גריאטרי.

10. דרך ההערכה של הישגי הסטודנט בקורס:

נוכחות והשתתפות: 20%

נוכחות בביקורים בבתי חולים או במפגשים עם רופאים מקצועיים: 10%

בחינה סופית: 70%